

Cuprins

Cuvânt-înainte.....	5
Abrevieri.....	9
Considerații introductive	11

CAPITOLUL I. IMPORTANȚA DEPOZIȚIEI ȘI A CELORLALTE PROBE/MIJLOACE DE PROBĂ PENTRU AFLAREA ADEVĂRULUI

ÎN PROCESUL PENAL	15
Secțiunea I. Aspecte generale privind probele și mijloacele de probă	15
I.1. Aprecieri privind depoziția – din perspectiva principiului aflării adevărului	15
I.2. Administrarea și aprecierea probelor. Mijloacele de probă	17
I.3. Evoluția sistemului probator referitor la depoziție și martor (scurt istoric)	20
I.4. Dispoziții generale privind probele. Clasificarea probelor	22
I.5. Probatoriul în procesul penal.....	24
I.5.1. Obiectul probațiunii.....	24
I.5.2. Sarcina probei.....	31
I.5.3. Prezumția de nevinovăție	32
I.5.4. Administrarea probelor	32
I.6. Mijloace de probă și procedee probatorii.....	33
I.6.1. Declarațiile învinutului sau ale inculpatului.....	34
I.6.2. Declarațiile părții vătămate, ale părții civile și ale părții responsabile civilmente	36
I.6.3. Declarațiile martorilor.....	36
I.6.4. Procedee speciale de ascultare a părților și a martorilor	38
I.6.5. Înscrierile ca mijloc de probă.....	39
I.6.6. Mijloacele materiale de probă (art. 94-95)	40
I.6.7. Ridicarea de obiecte și înscrieri. Efectuarea perchezițiilor	41

1.6.8. Constatarea tehnico-științifică și constatarea medico-legală	43
1.6.9. Expertizele	43
1.6.10. Cercetarea la fața locului și reconstituirea	45
Secțiunea II. Alte instituții legate de administrarea probelor în procesul penal	46
II.1. Comisia rogatorie.....	46
II.1.1. Noțiuni și importanță	46
II.1.2. Condițiile în care poate fi dispusă o comisie rogatorie și actele ce pot face obiectul acesteia.....	47
II.1.3. Procedura de efectuare a comisiei rogatorii	47
II.2. Delegarea	48
II.3. Martorii asistenți.....	49
Secțiunea III. Aspecte de drept comparat privind strângerea și administrarea probelor și mijloacelor de probă la nivelul unor state membre ale Uniunii Europene și S.U.A.	50
III.1. În legislația elenă	50
III.1.1. Sarcina probei	50
III.1.2. Strângerea de probe	51
III.1.3. Evaluarea probelor	53
III.2. În legislația Franței.....	53
III.2.1. Sarcina probei	53
III.2.2. Strângerea de probe	53
III.2.3. Evaluarea probelor	55
III.3. În legislația Statelor Unite ale Americii	55
III.3.1. Sarcina probei	55
III.3.2. Strângerea și evaluarea probelor	57

CAPITOLUL II. PROBA TESTIMONIALĂ DIN PERSPECTIVĂ

PROCESUAL PENALĂ	58
Secțiunea I. Noțiunea și importanța declarațiilor martorilor în procesul penal	58
Secțiunea II. Obligațiile și drepturile martorilor.....	61
Secțiunea III. Excepții de la obligația de ascultare ca martor.....	62
III.1. Persoanele obligate a păstra secretul profesional.....	62
III.2. Soțul și rudele apropiate	63
III.3. Părțile din proces și persoanele cu antecedente penale	63
Secțiunea IV. Procedura de ascultare a martorilor	64

Secțiunea V. Procedee speciale de obținere a declarațiilor martorilor:	66
V.1. Confruntarea	66
V.1.1. Procedura confruntării	67
V.1.2. Tactica efectuării confruntării	67
V.1.3. Reguli tactice de efectuare a confruntării propriu-zise.....	70
V.2. Folosirea interpreților	72
Secțiunea VI. Aprecierea declarațiilor martorilor	73
Secțiunea VII. Sancțiuni procesuale.....	76

CAPITOLUL III. PSIHOLOGIA DEPOZIȚIEI

Secțiunea I. Recepția (percepția) faptelor și împrejurărilor de fapt de către martori	82
I.1. Recepția senzorială.....	82
I.2. Recepția auditivă	87
I.3. Recepția vizuală	90
I.4. Recepția mișcării.....	92
I.5. Factori obiectivi și subiectivi ce pot influența percepția	96
Secțiunea II. Prelucrarea (decodarea) informațiilor	103
II.1. Aprecierea spațiului și a dimensiunilor	104
II.2. Aprecierea timpului	104
II.3. Evaluarea cantităților	108
II.4. Aprecierea vitezei	111
Secțiunea III. Stocarea memorială și reactivarea memoriei	112
III.1. Rapiditatea și durata stocării memoriale	113
III.2. Tipul de memorie a martorului.....	113
III.3. Aprecierea uitării.....	113
III.4. Reactivarea memoriei	114
III.4.1. Reproducerea	114
III.4.2. Recunoașterea.....	115
Secțiunea IV. Psihologia diferențială a depoziției.....	116
IV.1. Depoziția în raport cu vârsta.....	116
IV.2. Depoziția în raport cu sexul.....	117
IV.3. Depoziția în raport cu tipul psihologic.....	118
IV.4. Depoziția în raport cu categoria socială și gradul de cultură	120
IV.5. Depoziția în raport cu stresul, anxietatea și starea de oboseală	121

Secțiunea V. Relația martor-magistrat din perspectiva psihologiei judiciare	123
Secțiunea VI. Coordonatele psihologice și tactice ale interogatoriului judiciar. Calitățile psiho-intelectuale și moral-afective ale anchetatorului	128
VI.1. Modele de conduită și tipuri de anchetatori.....	132
CAPITOLUL IV. PREGĂTIREA ASCULTĂRII MARTORILOR	134
Secțiunea I. Studiarea cauzei care se cercetează și stabilirea martorilor care pot fi audiați	135
I.1. Identificarea persoanelor care pot fi audiate ca martori	137
I.2. Cazul existenței unui număr mare de persoane	139
I.3. Clarificarea naturii relațiilor dintre martori și persoanele implicate în săvârșirea infracțiunii	139
Secțiunea II. Cunoașterea persoanelor care urmează a fi ascultate	139
Secțiunea III. Cunoașterea personalității martorilor	141
Secțiunea IV. Elemente tactice aplicate în pregătirea ascultării martorilor	143
IV.1. Întocmirea planului de ascultare.....	145
IV.2. Asigurarea prezenței martorilor la data și ora fixate pentru ascultare	146
IV.3. Asigurarea condițiilor în care se va desfășura ascultarea..	147
IV.4. Jurământul martorului – comentariu psihologic.....	149
CAPITOLUL V. AUDIEREA MARTORILOR ÎN FAZA IDENTIFICĂRII ȘI RELATĂRII LIBERE	151
Secțiunea I. Etapele ascultării.....	151
I.1. Verificarea identității și ascultarea cu privire la datele personale	152
I.2. Relatarea liberă sau spontană ori ascultarea povestirii martorilor	153
Secțiunea II. Reguli și procedee tactice criminalistice aplicate în ascultarea propriu-zisă a martorilor	155
II.1. Conduita tactică în etapa de identificare a martorului	156
II.2. Conduita tactică în etapa relatării libere a martorului	157
II.3. Conduita tactică urmată în ascultarea răspunsurilor la întrebări	158
II.3.1. Stabilirea, constituirea și diminuarea raportului interpersonal dintre anchetator și cel anchetat.....	159

Secțiunea III. Conduita anchetatorului – strategii și atitudini din perspectiva tacticii criminalistice.....	160
---	-----

CAPITOLUL VI. TACTICA ASCULTĂRII MARTORILOR ÎN FAZA

ADRESĂRI DE ÎNTREBĂRI 167

Secțiunea I. Reguli tactice de ascultare a martorilor în etapa adresării de întrebări.....	168
I.1. Planul de ascultare.....	168
I.2. Reguli tactice aplicate în etapa formulării de întrebări.....	170
I.3. Adresarea de întrebări și ascultarea răspunsurilor sau ascultarea dirijată.....	177
I.3.1. Ascultarea activă.....	180
I.3.2. Ascultarea activă nonverbală.....	182
Secțiunea II. Modalități speciale de ascultare și consemnare a declarațiilor.....	185
II.1. Modalități speciale de ascultare a martorului.....	185
II.2. Consemnarea declarațiilor martorilor.....	186
II.2.1. Fixarea declarațiilor prin înregistrare audio sau video.....	188

CAPITOLUL VII. VALORIFICAREA DECLARAȚIILOR

MARTORILOR 189

Secțiunea I. Aprecierea depoziției în raport cu memorarea informațiilor.....	190
I.1. Importanța cunoașterii legităților ce guvernează procesele memoriale pentru justa apreciere a depoziției ...	190
I.2. Influența tipurilor de memorare asupra întinderii și fidelității depoziției.....	192
I.3. Legitățile ce guvernează uitarea (curba uitării). Influența factorului timp asupra depoziției.....	195
Secțiunea II. Aprecierea depoziției în raport cu reproducerea și recunoașterea.....	197
II.1. Reproducerea.....	197
II.2. Valoarea depoziției în raport cu forma în care este obținută reproducerea.....	198
II.2.1. Depoziții obținute sub forma relatării libere.....	198
II.2.2. Depoziții obținute sub forma interogatoriului.....	199
II.2.3. Depoziții consemnate în scris de către martor.....	199
II.3. Recunoașterea.....	199

Secțiunea III. Aprecierea depoziției în raport cu împrejurările referitoare la persoana martorului	201
III.1. Verificarea credibilității sub raportul condițiilor fiziopsihice ale martorului	202
III.2. Verificarea credibilității martorului sub raportul tipului psihologic căruia îi aparține martorul	203
III.3. Raporturile martorului cu pricina și cu participanții la proces	205
Secțiunea IV. Aprecierea depoziției privită ca operație logico-juridică.....	206
IV.1. Aprecierea depoziției în raport cu sursa din care provine	206
IV.2. Aprecierea depoziției inițiale, a depozițiilor succesive, a celor simultane concordante și a celor contradictorii	208
IV.3. Aprecierea depoziției în raport cu numărul de persoane	212
IV.4. Succesiunea operațiilor legate de aprecierea depoziției	214
IV.5. Verificarea și aprecierea depoziției în raport cu celelalte probe ale cauzei	216

CAPITOLUL VIII. PARTICULARITĂȚI ÎN ASCULTAREA

MARTORILOR PROTEJAȚI	220
Secțiunea I. Protecția martorilor.....	220
I.1. Martorii beneficiari.....	220
I.2. Protecția datelor de identificare ale martorului.....	221
I.3. Protejarea deplasărilor martorului.....	228
I.4. Protecția martorului în codul penal și codul de procedură penală.....	231
I.4.1. Protecția martorului în Codul penal.....	231
I.4.2. Protecția martorului în Codul de procedură penală.....	234
I.4.3. Protecția martorilor și a colaboratorilor potrivit Legii nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române.....	236
Secțiunea II. Cadrul legislativ internațional privind protecția martorilor.....	237
II.1. Uniunea Europeană și protecția martorilor.....	237
II.2. Consiliul Europei și protecția martorilor	240
Secțiunea III. Colaborarea internațională în materia protecției martorilor.....	245

III.1. Protecția martorilor în lumina legislațiilor unor state comunitare și extracomunitare.....	247
III.1.1. Sistemul de protecție din S.U.A. și Canada.....	247
III.1.2. Sistemul de protecție din Germania.....	252
III.1.3. Sistemul de protecție din Franța și Italia	255

CAPITOLUL IX. REGLEMENTAREA PROBEI TESTIMONIALE

ÎN NOUL COD DE PROCEDURĂ PENALĂ	261
Secțiunea I. Considerații generale	261
Secțiunea II. Declarațiile martorilor	264
II.1. Persoanele audiate ca martor.....	264
II.2. Capacitatea de a fi martor	266
II.3. Obiectul și limitele declarației martorului.....	266
II.4. Persoanele care au dreptul de a refuza să dea declarații în calitate de martor	267
II.5. Procedura de ascultare a martorului. aspecte generale	268
II.5.1. Întrebările privind persoana martorului.....	268
II.5.2. Drepturile și obligațiile martorilor	268
II.5.3. Jurământul și declarația solemnă a martorului	269
II.6. AUDIEREA PROPRIU-ZISĂ A MARTORULUI	270
II.7. CONSEMNAREA DECLARAȚIILOR	270
II.8. CAZURILE SPECIALE DE AUDIERE A MARTORULUI	271
Secțiunea III. Protecția martorilor	272
III.1. Protecția martorilor amenințați	273
III.1.1. Martorul amenințat.....	273
III.1.2. Măsurile de protecție dispuse în cursul urmăririi penale	273
III.1.3. Măsurile de protecție dispuse în cursul judecății.....	274
III.1.4. Audierea martorului protejat.....	275
III.2. Protecția martorilor vulnerabili	276
CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA	278
PROPUNERI DE LEGE FERENDA PRIVIND CALITATEA DE MARTOR IN PROCESUL PENAL	280
ANEXA 1. Practică judiciară penală referitoare la martor	283
ANEXA 2. MODELE DECLARAȚII MARTOR	291
BIBLIOGRAFIE	295